

RIJEČ UREDNIŠTVA

Poštovani vjeroučitelji!

Ovaj jubilarni broj "Kateheze" (pedeseti po redu!) donosi vjeronaučni program za srednje škole s par razrađenih vjeronaučnih nastavnih jedinica kojima još nedostaje likovna oprema. Željeli bismo vam, dakle, omogućiti uvid u sam program i u ono što se na njegovoj osnovi priprema kao udžbenik. Ujedno bismo vas zamolili da se svojim razmišljanjima i svojim prijedlozima uključite u stvaranje zajedničkih nam udžbenika, kako bi oni uistinu bili plod ne samo teoretskog znanja nego i našeg zajedničkog iskustva na području katehizacije. Moram priznati da su nam mnogi vjeroučitelji svojim sugestijama pomogli u postavci udžbenika, njegovu jeziku, načinu izlaganja sadržaja, postavljanju općih i pojedinačnih ciljeva, izboru i strukturiranju tekstova. Neki već nude i svoju pomoć za konačno likovno uređenje. Veseli nas ovaj zajednički rad.

Na taj način ovaj nas broj "Kateheze" dovodi pred vrata naših škola. Već godinu dana diskutiramo o "za" i "protiv" vjeronauka u školi. Toj problematici posvećen je posljednji broj "Kateheze". Žao nam je što smo prostorno i vremenski stisnuti pa nismo mogli nastaviti s objavljivanjem sličnih materijala koji su jako konstruktivni, odgojni, pa rekao bih čak i proročki, ili će ih barem vrijeme pokazati takvima. No, kao i kod svake druge stvari, tako i kod ove "svemu dođe kraj". Na posljednjem zasjedanju Biskupske konferencije Jugoslavije odlučeno je da se na jesen krene s vjeronaukom u školi s onim intenzitetom koji nam je sada i u ovakvim prilikama moguć. Jasno, za neke sredine to će stvarno biti prerano, a za neke ništa novoga jer su se već tokom ove godine, doduše ne unutar odgojno-obrazovnog programa, neki vjeroučitelji uključili. Biskupi i dalje inzistiraju da se ne treba biti brzoplet pa pod svaku cijenu htjeti na brzinu, i zbog toga površno, pokriti sve potrebe i odgovoriti na sve izazove. I ovdje će, kao uostalom i u svim sličnim ljudskim situacijama, vrijediti načelo postupnosti, razbora, prilagođenosti snagama i potrebama. Jedno su želje a drugo su stvarne mogućnosti.

Na osnovu dosadašnjeg našeg razmišljanja na tu temu neke su se stvari ipak koliko-toliko iskristalizirale. Napisani su i odobreni programi za osnovnu i srednju školu, bilo sa strane Biskupske konferencije Jugoslavije, bilo sa strane Ministarstva prosvjete i kulture Republike Hrvatske. Naznačeni su udžbenici po kojima se može raditi barem što se tiče osnovne škole. Krenulo se u stvaranje udžbenika za srednje škole i vjerojatno će do jeseni biti nešto već načinjeno. Postoji zacijelo veliki konsenzus da ne može ići u škole bilo tko i ne može se bilo kome povjeriti dužnost vjeroučitelja unutar odgojno-obrazovnog programa. Kao i za sve druge školske predmete tako će i za vjeronauk biti potrebna sustavna i stručna izobrazba. To se ne bi smjelo shvatiti kao "strogost" sa strane Crkve, nego kao usluga i vjeroučitelju i samom "predmetu". Nije dovoljna samo dobra volja niti određena vjernička praksa pa da se samim tim može postati i kompetentnim vjeroučiteljem. Koliko god je za vjeru vrlo važan faktor dosljednjeg vjerskog življenja, unutar školske strukture,

važno je i znati solidno pravdati svoje vjeroničko opredjeljenje: posjedovati solidnu teološku formaciju, poznavati mehanizme katehetske metodike, didaktike, razvojnu psihologiju, ekumenska stremljenja unutar različitih kršćanskih zajednica. Osnovna načela interkonfesionalnosti i interkulturalnosti ni u kojem slučaju u ovim prostorima ne smiju biti stavljena u drugi plan.

Zacijelo ovakav jedan profil vjeroučitelja ne može biti plod dobre volje niti pripušten samoinicijativi odnosno proizvoljnosti ovog ili onog tijela u Crkvi. Uostalom postoje i sveopći crkveni dokumenti koji ovom razmišljanju daju opravdanje. Druga je pak stvar "prelaznosti" odnosno "privremenosti" koja je zacijelo na djelu u ovom slučaju. Ona se može rješavati od slučaja do slučaja ali bi bilo jako riskantno da kriteriji prelaznosti postanu zakon; da se zbog hitnosti problem rješava površno; da se zbog osiguranja egzistencije nezaposlenima stvaraju nova radna mjesta. Mislím da bi to štetilo samoj vjerskoj zajednici, onima koji bi u njeno ime nastupali, vjeroučenicima pa i samom solidnom programiranju "predmeta". Budući da su školske vlasti u Republici Hrvatskoj vjeronauk uvrstile u krug izbornih predmeta, to znači da se on može predavati i ne mora. To zavisi samo od dva faktora: 1) postoje li zainteresirani vjeroučenici (za niže razrede roditelji) i 2) postoji li osposobljeni kadar koji će izvoditi dotični program. Ukoliko jedan od ovih faktora manjka, nije potrebno inzistirati na uvođenju vjeronauka. Dakle nema obligacije ni s crkvene ni s civilne strane.

Što se pak tiče samog prostora održavanja školskog vjeronauka, on će moći biti održavan bilo u školskim bilo u župnim prostorijama već prema tome što je zgodnije vjeroučenicima odnosno vjeroučiteljima. Na taj način izbjeći će se određene dileme koje se odnose na adekvatnosti ili neadekvatnosti prostora i ambijenta za ovakav jedan "predmet", odnosno što je praktičnije i za vjeroučitelje i za vjeroučenike. Vjeroučitelji će kao i svi drugi nastavnici zasnivati normalni radni odnos sa školom unutar koje će raditi. Njihovo potpuno izjednačivanje u svim pravima i dužnostima sa kolegama nastavnicima drugih predmeta plod je ravnopravnosti svih građana pred Ustavom i zakonima ove države.

Neki problemi kao što su recimo: koliki mora biti minimalni broj vjeroučenika pa da se namjesti vjeroučitelja, pitanje "missio canonica" i njene refleksije na stalni radni odnos, kakva je procedura imenovanja nekoga za vjeroučitelja i njima slična u toku su konačnog razjašnjavanja. Zasiurno do početka nove školske godine i ova će pitanja biti apsolvirana.

Poštovani vjeroučitelji, nova situacija je izazov za sve nas. Poput Abrahama moramo krenuti iz naše dosadašnje zemlje, iz našeg otopljenog kraja u zemlju nepoznatu. Ona nije sigurnost, obzorja nisu posve jasna niti je put utrt. Krećemo s vjerom da ćemo učiniti nešto lijepoga za ovaj narod. Pa upravo ta želja i iskrena namjena služiti Bogu i čovjeku jest temelj naše nade da ćemo u tome pothvatu, uz Božji blagoslov, uspjeti. Ostvarenje te nade svima vama i svakomo pojedinom od srca želi

Uredništvo